

DOI: 10.32347/2076-815x.2022.79.434-445

УДК 711.1:711.4:711.5

Черноносова Т.О.,

chernonosova1962@meta.ua, ORCID: 0000-0002-5926-8111,

к.т.н., доцент **Панкєєва А.М.,**

pankeevaanna@i.ua, ORCID: 0000-0002-7915-6651,

Мороз Н.В.,

moroz-natasha@lenta.ru, ORCID: 0000-0001-6093-9376,

Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова

ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ В УРБАНІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Розглянуто вітчизняний та зарубіжний досвід створення, функціонування та розвитку рекреаційних територій для дітей. Проаналізовано фактори, що впливають на характер їх формування. Досліджено типологію рекреаційних територій для дітей в урбанізованому середовищі.

Ключові слова: рекреаційні території для дітей; рекреаційні майданчики; рекреаційні містечка; рекреаційні комплекси.

Постановка проблеми. В умовах великих міст та мегаполісів перед фахівцями гостро постають питання створення комфортного та безпечного середовища. Не останнє місце серед них належить формуванню рекреаційного середовища для дітей, що обумовлюється цілим рядом факторів серед яких: збільшення відсотків забудованої території до озелененої; підвищення поверховості та щільності забудови; щільність магістральної мережі; збільшення кількості одиниць транспорту на міських територіях; відсутність достатньої кількості об'єктів рекреації; низький рівень благоустрою рекреаційних територій; низький рівень організації зайнятості та дозвілля дітей. Все це безпосередньо впливає на фізичний та психологічний розвиток дитини. Міські діти у порівнянні з сільськими значно менше рухаються, їм не вистачає умов для виявлення рухової активності. У зв'язку з цим особливо у дітей шкільного віку спостерігаються часті деформації опорно-рухового апарату (сколіоз, плоскостопість тощо). Негативний вплив сучасного міського мікроклімату зумовлює підвищення відсотку токсичних, алергічних захворювань, захворювань обміну речовин. При улаштуванні дитячих рекреаційних майданчиків недостатньо уваги приділяється, інтелектуальному розвитку дитини. Спрощується обладнання майданчиків, їх мінімальна

номенклатурна кількість (частіше це гойдалка, пісочниця, гірка для катання) перетворює майданчик в малопродуктивне середовище для розвитку інтелектуальних здібностей дітей. Психологи та педагоги стверджують, що неорганізоване середовище та дозвілля в межах житлових територій, особливо під час шкільних канікул, стає однією з передумов дитячої злочинності, що підтверджується щорічними статистичними даними.

Проблеми створення рекреаційних територій для дітей в урбанізованому середовищі постійно розглядаються в багатьох дослідженнях вітчизняних та зарубіжних фахівців. В різні періоди розвитку суспільства дану проблематику досліджували у своїх роботах Г. Агде, А. Нагель, Ю. Рихтер, Р. Бофіл, Г. Бельтциг, Г. Зедльмайр, О.П. Вергунов, С.С. Ожегов, В.М. Свідерський, І.Д. Родічкін, Н.Я. Крижановська та інші. Однак окремі теоретичні основи створення рекреаційного середовища для дітей потребують подальших досліджень, зокрема це стосується факторів, що впливають на характер формування рекреаційних територій, ураховуючи характер виявлення рекреаційної діяльності дітей.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні поняття рекреації (*пер. з лат. *recreatio* – відновлення; пер. з франц. *recreation* – перерва, відпочинок тощо*) є достатньо складним та суперечливим для фахівців різних галузей. Це пояснюється перш за все тим, що не існує єдиного міжнародного термінологічного стандарту з цієї тематики. Вперше термін «рекреація» з'явився в США наприкінці 1890-х рр. разом з введенням нормованого робочого дня, другого вихідного дня і літніх відпусток [1]. Поняття рекреація фахівці найчастіше характеризують як процес, заходи та простір по відтворенню сил людини. Відповідно з чинним законодавством України поняття рекреації перш за все пов'язане з організацією різних видів відпочинку, розваг, відновлення людини, тобто це можуть бути приміщення чи ділянки, які називаються рекреаційними об'єктами. Території, призначена для організації відпочинку, на яких знаходяться рекреаційні об'єкти, називаються рекреаційними зонами або рекреаційними територіями [2, 3, 4]. Відповідно рекреаційні території для дітей – це ділянки призначені для відпочинку, розваг, відновлення та прогулянок дітей в різний час доби, тижня, року. При цьому організація дозвілля дітей стосується перш за все ігрової діяльності, тобто організації дитячого ігрового комплексу [4, 5].

Головними завданнями таких територій є: організація дитячої діяльності (ігрового та динамічного спрямування); заняття фізичної та розумової напруги; підвищення емоційного тону; покращення стану здоров'я дитини в цілому.

Рекреаційні території класифікуються за:

- тривалістю (короткочасний відпочинок, середньострокові та довготривалі);
- підпорядкуванням (міжнародні, національні, регіональні);
- характером організації (організовані, неорганізовані або самодіяльні);
- періодичністю використання (сезонні, міжсезонні, цілорічні);
- місцем організації (міські або селищні, заміські або позаселищні);
- характером залучання рекреаційних ресурсів (приморські, гірські, степові, лісові, річкові тощо);
- віковою ознакою (для дорослих, для дітей, для змішаних груп);
- за кількістю учасників (індивідуальні, групові, масові).

На формування та організацію рекреаційних територій для дітей впливають наступні фактори, що також впливають на виявлення характеру рекреаційної діяльності дітей:

- ландшафтно-містобудівні (екологічна комфортність, транспортна та пішохідна доступність, характер рекреаційного оточення (урбанізоване чи природне середовище), стильовий та естетичний вплив простору тощо);
- соціально-ергономічні (вік, зріст дітей, особливості фізичного та психологічного розвитку, сприйняття, бюджет вільного часу тощо);
- педагогічні (завдання виховання, напрям рекреаційного процесу тощо).

Урбанізоване середовище відрізняється від природного перш за все місцерозташуванням відносно меж населеного місця та транспортною доступністю. Транспортна доступність рекреаційних територій для дітей для урбанізованого середовища коливається від 5 до 40 хвилин. Відповідно до цього вони можуть розміщуватися в межах житлових груп (5-20 хв.), у природному середовищі міста (20-40 хв.), на «порозі» міста (40 хв.).

В різні періоди розвитку суспільства змінювалося відношення до організації дитячого дозвілля і відпочинку в цілому. До XIX ст. в Європі не існувало спеціальних територій (ділянок) для дитячих ігор, пріоритетом цього періоду було індивідуальне, аристократичне виховання з залучанням гувернанток або казармені притулки для знедолених. Однією з перших згадок про дитячі майданчики у світовій історії є картина швейцарського художника Жака-Лорана Агаса «Майданчик для ігор» (1830 р.). В середині XIX ст. у Німеччині були організовані перші громадські «пісочні сади» в міських парках. Це були невеликі ділянки, на яких пісочниці знаходилися на столах, щоб дітям було зручно створювати різні піщані фігури. В Америці до кінця XIX ст. з'являються дитячі майданчики сучасного типу, які більше нагадували спортивні зали під відкритим небом, головним обладнанням яких були гімнастичні снаряди, бігові доріжки, гойдалки.

У 1910 році в газетах Петербургу з'явилася перша замітка про дитячий майданчик, відкритий на Петроградській стороні представниками монархії, де «діти пригощалися чаєм та булочками» [6]. В 1912–1919 рр. в різних країнах починають з'являтися різні громадські рухи, до складу яких входили архітектори, музиканти, педагоги та інші представники інтелігенції, які почали займатися організацією дитячого дозвілля, з'являються ігрові майданчики, клуби, майстерні, навчальні курси тощо. В індустріально розвинених країнах в 1930–1941 рр. починають з'являтися перші традиційні майданчики, подібні американським, головним завданням яких були не ігри, а фізичний розвиток дитини, заняття фізкультурою та спортом. В післявоєнний період міжнародна спільнота признає важливість ігри, розваг та відпочинку в житті кожної дитини, що стає можливим, доступним та безпечним при дотриманні певних умов відповідно до здібностей дітей [7, 8].

Велика увага в світовій практиці в середині ХХ ст. приділяється пошуку нових нетрадиційних планувальних рішень створення дозвілля дітей в умовах дефіциту територій, збільшення щільності забудови, погіршення стану навколишнього середовища в великих містах [8, 9]. З 1950 до 1980 рр. у США, Швейцарії, Німеччині та інших країнах Європи починає роботу пересувна виставка «The playground project», метою якої стає пошук ідеального місця відпочинку для дітей, на виставках представлялися нові концепції сучасних дитячих майданчиків.

Сучасна міська система відпочинку складається із об'єктів та елементів, які розрізняються за функціями, розмірами, розташуванням в міському середовищі, періодичністю використання, наявністю об'єктів інфраструктури, дотриманням чинних стандартів. Різні країни мають свої стандарти щодо виявлення основних функцій складових системи відпочинку, в тому числі дитячих рекреаційних територій [2, 3, 4, 8, 10]. У країнах Європи організацію дитячих майданчиків підтримує держава та чинне законодавство, вимоги до улаштування дитячої рекреації менш жорсткі в порівнянні із Україною, при проектуванні обов'язково враховується міське середовище, єдність міського простору, загальний дизайн та питання безпеки, при цьому дитина з малих років привчається до розумної обережності і грамотної оцінки ситуації [11].

Сучасні дитячі території відпочинку виглядають не так як раніше. Це, перш за все, повинна бути цілісна система різних архітектурно-планувальних просторів, які призначені для організації відпочинку дітей в комфортних та безпечних умовах, головна мета якої є гармонійний розвиток дитини [4, 12]. В пошуках нових і досконалих підходів до формування цієї системи, при проектуванні рекреаційного середовища для дітей необхідно визначити фактори, що враховують негативний вплив міського середовища на дітей. При

їх формуванні необхідно враховувати наступні фактори, що впливають на характер організацію рекреаційної території для дітей: природно-кліматичні, еколого-містобудівні, соціально-демографічні, естетичні, техніко-економічні. Для формування рекреаційних територій велике значення мають наявність та стан рекреаційних ресурсів, до складу яких включені перш за все кліматичні особливості, що обумовлює перетворення природних компонентів ландшафту з урахуванням кліматичних особливостей місцевості, тобто фізико-географічної зони [13].

Сьогодні рекреаційні ділянки для дітей являють собою один з планувальних елементів комфортної міської території, це упорядковані житлові двори, парки, сади тощо, де розташовані елементи дитячого вуличного ігрового обладнання з метою організації змістовного дозвілля.

Також не останнє місце при формуванні рекреаційної території для дітей має розвиненість інфраструктури, містобудівне розміщення, транспортне обслуговування, пішохідна доступність, характер рекреаційного оточення (урбанізоване чи природне середовище) тощо. Все це забезпечує раціональне використання території з урахуванням функціонального призначення рекреаційного об'єкта, його планувальної структури, особливостей транспортного та пішохідного руху на території, наявності та якістю існуючої рослинності.

Ураховуючи всі фактори, що впливають на формування рекреаційних територій для дітей, в сучасному урбанізованому середовищі можна виділити такі типи територій: первинні рекреаційні майданчики, рекреаційні містечка, рекреаційні (універсальні комплекси) [13, 14, 15]. Головними ознаками цієї типології перш за все є місцезоташування в планувальній структурі міста та рекреаційної території (автономні чи як складові частини більш великих рекреаційних просторів), площа ділянки, функціональне зонування, види ігрової діяльності.

Первинні рекреаційні майданчики невеликі за площею, є самостійним елементом середовища на різних об'єктах урбанізованого та природного характеру. В урбанізованому середовищі на первинних рекреаційних майданчиках діяльність дітей набуває можливості їх трансформування відповідно віковій ознаці та характерним видам рекреаційних занять. За значний період ігрові майданчики пройшли довгий шлях від скромних пісочниць і примітивних металевих конструкцій до приголомшливих уяву арт-об'єктів. Сьогодні в різних містах України велика кількість таких майданчиків, але не всі з них комфортні та сучасні. Більшість з них типові уніфіковані, із стандартним обладнанням (металеві каруселі, гойдалки, ракети тощо), були організовані на територіях населених місць в 80-х роках минулого сторіччя.

Після розпаду СРСР більшість з них знаходяться в занедбаному стані, непридатному та небезпечному для використання, потребують реконструкції (рис. 1) [4, 16].

В теперішній час в Україні, і в Харкові в тому числі, відбувається часткове відновлення і заміна дитячих майданчиків сучасними, більшість з них типові, їх простіше установити, але вони не завжди відповідають планувальним та санітарним вимогам, при розміщенні не ураховуються радіуси обслуговування, безпечність використання різних видів обладнання, екологічність покриття, а також різноманітність ігрової діяльності дітей.

Рис. 1. Приклад первинних рекреаційних майданчиків (Салтівський житловий масив, м. Харків)

Рекреаційні містечка та рекреаційні комплекси – це значно більші простори площею 0,3–0,5 га та 0,8–2 га відповідно з більш різноманітною номенклатурою обладнання, що складається з кількох зон, призначених для різних видів рекреаційної діяльності дітей. Найчастіше рекреаційні містечка проектують для дітей дошкільного віку й розташовують на ділянках дитячих садків, в міських садах і парках, дотримуючись радіусу обслуговування не більше 500 м від житла, розраховані на одночасне відвідування 30–40 дітей, а рекреаційні комплекси можуть входити до планувальної структури дитячого центру, дитячого рекреаційного парку, а також можуть бути планувальним елементом бідь-якого міського парку [4, 15].

Для всіх типів рекреаційної діяльності головним завданням є перш за все допомогти дитині пізнавати світ, тому постійно змінюється і підхід до проектування таких територій. Якщо наприкінці ХХ сторіччя для розвитку дитячої фантазії і образного мислення рекреаційні території нагадували «художні» майданчики з казковими образами, пізніше стають популярні багаторівневі тематичні комплекси з великою кількістю сходів, гірок, містків, мотузкові доріжки тощо, що сприяє не тільки розвитку уяви але й нормальному фізичному розвитку дитини відповідно віку.

Останнім часом фахівці велику увагу приділяють питанням об'ємно-просторової композиції рекреаційних територій для дітей, яка формується за умови взаємодії різних матеріальних форм та простору [15].

Серед матеріальних форм основними є: засоби геопластики рельєфу; засоби озеленення; прийоми тематичної організації; обладнання та малі архітектурні форми; елементи декоративно-прикладного мистецтва та візуальної композиції.

Сучасні технології дозволяють створити будь-який цікавий для ігрової діяльності дитини рельєф. Засобами геопластики рельєфу в композиції рекреаційних територій для дітей можливо:

- урізноманітнити природні та антропогенні елементи території (створення пагорбів, укосів, підпірних стінок, гірок, каньйонів, геопластичних меблів, скульптурних форм, терас та амфітеатрів);

- вирішувати просторово-організаційну функцію (обмеження простору, розмежування різні зони, створення рекреаційних приміщень, ігрового обладнання тощо);

- застосовувати різні схеми організації простору (замкнений фронтальний, замкнений глибинний, замкнений з декількома входами, напівзамкнений фронтальний, глибинний, протяжний);

- утворення комфортного мікроклімату (захист від шуму, пилу, вітру, локалізація простору).

Головним завданням озеленення рекреаційних територій для дітей є покращення мікроклімату. Застосовуючи різні прийоми озеленення необхідно ураховувати планувальне рішення території, інсоляційний режим протягом дня, переважання відкритих галявин, можливість доступу дитини до рослин. Не рекомендується застосовувати периметральні посадки високих дерев, рослини з колючками, отрутними плодами та з низьким розташуванням квітів та плодів.

Сьогодні дефіцит вільних територій торкнувся не тільки забудови, але й дитячих територій, які разом із багатоповерховими житловими комплексами зростають вгору, завдяки чому максимум ігрового простору розміщується на мінімальній площі, але при цьому велику увагу необхідно приділяти безпеці перебування на різних рівнях дітей. Наприклад, для обмеження доступу дітей молодшого віку на вищі рівні, перші сходинки деяких сходів утворюють таким чином, щоб по ним змогли піднятися тільки старші діти.

Обладнання та малі архітектурні форми в композиції рекреації для дітей повинні відповідати функціональним та тематичним особливостям території, віковому принципу та виду діяльності дитини, безпеці використання. Особливу увагу при підборі обладнання необхідно звертати на принцип доступності та особливості розвитку дитини. Номенклатура обладнання повинна ураховувати можливість використання його як здоровими дітьми так дітьми з обмеженими можливостями.

На сучасних дитячих майданчиках змінюється кольорова гама обладнання. Яскраві відтінки змінюються спокійнішими та більш природними. Матеріал обладнання повинен відповідати естетичним, екологічним умовам, бути зносостійким у використанні і відповідати загальній концепції. Так, наприклад, в США дитячі майданчики виготовляються з штучних травобезпечних матеріалів на основі гумової крихти. В Європі при виготовленні ігрового обладнання використовують природні матеріали, наприклад, деревину, пісок.

Безпечність рекреаційних дитячих територій забезпечує покриття поверхні майданчиків. Не рекомендується використовувати тверде покриття (асфальт, бетон тощо). Для зниження ризиків отримання травм при падінні в якості матеріалів для покриття підходять: газон, гравійна крихта, гумове покриття, дерев'яний настил тощо.

Висновки. Сучасне міське середовище негативно впливає на розвиток дитини. Вирішення проблеми полягає в створенні організованого середовища з ефективним виховним впливом, що забезпечить різнобічний розвиток дитини.

Фактори, що впливають на характер організації рекреаційної території визначають характер урбанізованого рекреаційного середовища і види рекреаційної діяльності дітей, які залежать від віку та розвитку дитини.

Типологія рекреаційних територій для дітей в урбанізованому середовищі (первинні рекреаційні майданчики, рекреаційні містечка, рекреаційні комплекси) визначається місцезорозташуванням, площею, місткістю функціональним призначенням території та іншими містобудівними факторами.

Створюючи рекреаційне урбанізоване середовище для дітей, важливо, щоб ігрова зона була його головною частиною максимально наближеною до природи, мала мальовничі криволінійні та нерівні обриси, наближені до природних.

Список використаних джерел

1. Боголюбова С.А. Эколого-экономическая оценка рекреационных ресурсов: учебное пособие / С.А. Боголюбова. – М.: Изд. центр «Академия», 2009. – 256 с.
2. Планування і забудова територій : ДБН Б.2.2–12:2019 – [Чинний від 2019-10-01]. – Київ : ДП «Укрархбудінформ». 2019. – 179 с.
3. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій : ДБН Б.2.2-5:2011. – [Чинний від 2012-09-01] // Мінрегіон України. – Київ : ДП «Укрархбудінформ». 2012. – 61 с.
4. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів: ДСП № 173-96. – [Чинний від 1996–07–26, початок дії із змінами від 2019–03–07] // Міністерство охорони здоров'я України. – Київ : 1996.

5. Цяо Шубей. Организация детских игровых пространств: теоретико-методологический аспект [Текст] / Цяо Шубей // журнал «Вісник ХДАДМ». – Харків: ХДАДМ, 2018. – №2. – С. 29-38.

6. Истратов А.Ю. Опыт проектирования и строительства детского игрового пространства (на примере г. Санкт-Петербурга) / А.Ю. Истратов, Н.П. Никитина // Nauka i Studia : материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Польша, 2012. – С. 49-52.

7. United Nations: Convention on the Rights of the Child [Електронний ресурс] : 17 April 2013. Режим доступу: <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhsqIkirKQZLK2M58RF%2F5F0vFw58qKy0NsTuVUIOzAukKtwGqGgFkAgArTuTdZZUuSZObAaHCoPsdppxu9L6un29TyD4Jyrk0F22kRyLCMeCVm>.

8. History of Playgrounds in Parks : Official Website of the New York City Department of Parks & Recreation [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.nycgovparks.org/about/history/playgrounds>.

9. Усачова Е.Ю. Композиционное моделирование рекреационных комплексов типа «Диснейленд» / Е.Ю. Усачова // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. праць. – Харків : ХДАДМ, 2005. – Вип. 4–5. – С. 38–40.

10. Standards for Outdoor Recreational Areas: PAS Report 194 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.planning.org/pas/reports/report194.htm>.

11. The Science of Play: How to Build Playgrounds That Enhance Children's Development. Solomon Susan G. – University Press of New England, 2014. – 228 pages.

12. Агде Г. Проектирование детских игровых площадок / Г. Агде, А. Нагель, Ю. Рихтер / Пер. с нем. Д.Е. Зюзюкова; Под ред. В.А. Коссаковского. — М. : Стройиздат, 1988. — 88 с.

13. Крижановская Н.Я. Детские железные дороги Украины: монография / Н.Я. Крижановская, Е.Ю. Усачева. – Харьков: ХНАГХ, 2008. – 139 с.

14. Бондарчук Ю.С. Принципи проектування дитячого ігрового середовища в закладах громадського призначення [Текст] : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.07 / Бондарчук Юлія Сергіївна ; Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків: ХДАДМ, 2017. — 310 с.

15. Крижановська Н.Я. Архітектурне проектування ландшафтно-рекреаційних територій для дітей : навчальний посібник / Н.Я. Крижановська. – Київ: ІСДО, 1995. – 92 с.

16. Шишкін Е.А. Дослідження рівня благоустрою території житлових будинків (на прикладі 522-го мікрорайону м. Харкова) / Е.А. Шишкін, О.В. Завальний, Т.О. Черноносова, К.І. Вяткін // Сучасні технології та методи розрахунків в будівництві: зб. наук. пр. – Луцьк : Луцький НТУ, 2019. – Вип. 12.– С.246–256.

Черноносова Т.А., Панкеева А.Н., Мороз Н.В.,

Харьковский национальный университет
городского хозяйства имени А.Н. Бекетова

ФОРМИРОВАНИЕ РЕКРЕАЦИОННЫХ ТЕРРИТОРИЙ ДЛЯ ДЕТЕЙ В УРБАНИЗИРОВАННОЙ СРЕДЕ

В статье анализируются условия формирования рекреации для детей в структуре урбанизированной среды. В условиях крупных городов и мегаполисов перед специалистами остро стоит вопрос создания комфортной и безопасной среды. Не последнее место в этом принадлежит формированию

рекреационной среды для детей. В статье исследованы основные факторы, оказывающие определяющее влияние на формирование комфортной среды для организации детского досуга. Проблемы создания рекреационных территорий для детей в урбанизированной среде постоянно рассматриваются многими специалистами, в том числе градостроителями, психологами, педагогами и другими. В статье рассматривается отечественный и зарубежный опыт создания, функционирования и развития рекреационных территорий для детей в разные периоды развития общества, основные задачи детского досуга и отдыха в целом.

Проанализирована современная система отдыха детей, типология ее объектов и элементов с учетом действующих стандартов. Различные страны имеют свои стандарты, которые определяют основные функции составляющих детских рекреационных территорий. В странах Европы, так же, как и в Украине организацию детской рекреации поддерживает государство и законодательная база, но условия ее формирования в сравнении с Украиной более мягкие. При проектировании детской рекреации в Европе обязательно учитывается состояние городской среды, единство пространства, общий дизайн и вопросы безопасности, а ребенок приучается к осторожности и грамотной оценке сложившейся ситуации. В Украине придерживаются принципа – чем больше площадок, тем лучше.

Ключевые слова: рекреационные территории для детей; рекреационные площадки; рекреационные городки; рекреационные комплексы.

Chernonosova Tetiana, PhD Pankeieva Anna, Moroz Natalia,
O.M. Beketova National University of Urban Economy in Kharkiv

FORMATION OF RECREATIONAL TERRITORIES FOR CHILDREN IN THE URBANIZED ENVIRONMENT

The article analyzes the conditions for the formation of recreation for children in the structure of an urbanized environment. In the conditions of large cities and metropolitan areas, specialists are faced with the acute issue of creating and shaping a comfortable and safe recreational environment for children. The article explores the main factors that have a decisive influence on the formation of a comfortable environment for organizing children's leisure. The problems of creating recreational areas for children in an urbanized environment are constantly considered by many specialists, including urban planners, psychologists, teachers and others. The article discusses domestic and foreign experience in the creation, operation and development

of recreational areas for children in different periods of the development of society, the main tasks of children's leisure and recreation in general.

The modern system of children's recreation, the typology of its objects and elements are analyzed, considering the current standards. In European countries, as well as in Ukraine, the organization of children's recreation is supported by the state and the legislative framework, but the conditions for its formation are milder in comparison with Ukraine. When designing children's recreation in Europe, the state of the urban environment, the unity of space, the overall design and safety issues are necessarily considered, and the child is taught to be careful and competently assess the current situation. In Ukraine, they adhere to the principle – the more sites, the better.

Key words: recreational areas for children; recreational areas; recreational towns; recreational complexes.

REFERENCES

1. Bogolyubova S.A. Ekologo-ekonomicheskaya otsenka rekreatsionnyih resursov: uchebnoe posobie / S.A. Bogolyubova. – M.: Izd. tsentr «Akademiya», 2009. – 256 s {in Russian}.
2. Planuvannia i zabudova teritoriy : DBN B.2.2–12:2019 – [Chinniy vid 2019-10-01]. – Kiyiv : DP «Ukrarhbudininform». 2019. – 179 s. {in Ukrainian}.
3. Planuvannya ta zabudova mist, selish i funkcionalnih teritorij. Blagoustrij teritorij : DBN B.2.2–5:2011. – [Chinniy vid 2012-09-01] // Minregion Ukrayini. – Kiyiv : DP «Ukrarhbudininform». 2012. – 61 s. {in Ukrainian}.
4. Derzhavni sanitarni pravila planuvannya ta zabudovi naselenih punktiv : DSP № 173-96. – [Chinniy vid 1996–07–26, pochatok diyi iz zminami vid 2019–03–07] // Ministerstvo ohoroni zdorov'ya Ukrayini. – Kiyiv : 1996. {in Ukrainian}.
5. Cyao Shubej. Organizaciya detskih igrovyyh prostranstv: teoretiko-metodologicheskij aspekt [Текст] / Cyao Shubej // zhurnal «Visnik HDADM». – Harkiv: HDADM, 2018. – №2. – S. 29–38 {in Russian}.
6. Istratov A.Yu. Opyt proektirovaniya i stroitelstva detskogo igrovogo prostranstva (na primere g. Sankt-Peterburga) / A.Yu. Istratov, N.P. Nikitina // Nauka i Studia : materialy Mezhdunar. nauch.-prakt. konf. – Polsha, 2012. – S. 49–52. {in Russian}
7. United Nations: Convention on the Rights of the Child [Elektronnyj resurs] : 17 April 2013. Rezhym dostupu: <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/>. {in English}.
8. History of Playgrounds in Parks : Official Website of the New York City Department of Parks & Recreation [Elektronnyj resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.nycgovparks.org/about/history/playgrounds>. {in English}.

9. Usachova E.Yu. Kompozicionnoe modelirovanie rekreacionnyh kompleksov tipa «Disnejlend» / E.Yu. Usachova // Tradiciyi ta novaciyi u vishij arhitekturno-hudozhnij osviti : zb. nauk. prac. – Harkiv: HDADM, 2005. – Vyp. 4–5. – S. 38–40. {in Russian}.

10. Standards for Outdoor Recreational Areas: PAS Report 194 [Elektronnyj resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.planning.org/pas/reports/report194.htm>. {in English}.

11. The Science of Play: How to Build Playgrounds That Enhance Children's Development. Solomon Susan G. – University Press of New England, 2014. – 228 pages. {in English}.

12. Agde G. Proektirovanie detskih igrovyh ploshadok / G. Agde, A. Nagel, Yu. Rihter / Per. s nem. D.E. Zyzyukova; Pod red. V.A. Kossakovskogo. — M. : Strojizdat, 1988. – 88 s. {in Russian}.

13. Krizhanovskaya N.Ya. Detskie zheleznye dorogi Ukrainy: monografiya / N.Ya. Krizhanovskaya, E.Yu. Usacheva. – Harkov: HNAGH, 2008. – 139 s. {in Russian}.

14. Bondarchuk Yu.S. Principi proektuvannya dityachogo igrovogo seredovisha v zakladah gromadskogo pryznachennya [Tekst] : dis. ... kand. mistectvoznavstva: 17.00.07 / Bondarchuk Yuliya Sergiyivna ; Hark. derzh. akad. dizajnu i mistectv. — Harkiv: HDADM, 2017. — 310 s. {in Ukrainian}.

15. Krizhanovska N.Ya. Arhitekturne proektuvannya landshaftno-rekreacijnih teritorij dlya ditej : navchalnij posibnik / N.Ya. Krizhanovska. – Kiyiv: ISDO, 1995. – 92 s. {in Ukrainian}.

16. Shishkin E.A. Doslidzhennya rivnya blagoustroyu terytoriyi zhytlovyh budynkiv (na prykladi 522-go mikrorajonu m. Harkova) / E.A. Shishkin, O. V. Zavalnij, T. O. Chernonosova, K. I. Vyatkin // Suchasni tehnologii ta metody rozrahunkiv v budivnytvi: zb. nauk. pr. – Luck : Luckij NTU, 2019. – Vyp. 12. – S.246–256. {in Ukrainian}.